

“BEFRI DYRENE!”

Gentofte
Kommune

Den dramatiske overskrift dækker over en gruppe vuggestuebørn, der i dag leger og eksperimenterer med isklumper, hvori der er indkapslet små plastikdyr – som skal befries. Alle læreplanstemaerne er aktive. Og så evaluerer de voksne primært visuelt!

Af Ulla Qvist Engholm, pædagog og leder, (th)
og Maria Lindvig, pædagog (tv)

I dag bor vuggestuens børn og voksne ude i vores have.

Udgangspunktet er læreplanstemaet 'Krop, sanser og bevægelse' -> ... at sanse fænomenet is og kulde. Vi er sammen om noget og der er voksne tilstede, der har noget på hjerte, noget de vil berige børnene med, således at de udvikler sig, trives, lærer og dannes.

Maria fortæller:

"Jeg er på vej ud i haven med favnen fuld af forskellige ting og sager. De er beregnet til en sanseleg, hvor vi skal 'befri dyrene'. I hånden har jeg en spand med lunt vand og under armen har jeg en balje med små skeer, kopper, kander og dyr, som er frosset inde i isklumper, der er farvet med blå frugtfarve.

Idet jeg kommer ud kigger nogle børn op på mig og alt det, jeg bærer på. "Vil I være med?", spørger jeg og flere af dem følger ivrigt efter mig. Vi finder et godt sted ved bakkerne, hvor vi kan sidde blødt og mere uforstyrret.

'Nu skal I bare se her', siger jeg og hiver den ene ting efter den anden op fra baljen. 'Her har vi nogle skeer og her har vi nogle kander.' Børnene rækker hænderne frem og tager imod de forskellige ting. De begynder straks at undersøge dem med hænder, mund og øjne. Eksempelvis kommer de skeerne i munden og kanderne får vendt bunden i vejret. 'Og neejiih! Prøv lige at se, hvad jeg har her!', udbryder jeg i et muntert tonefald og finder de fine blå isklumper frem. Den mindste holder jeg frem mod en af pigerne. Hun sætter straks sine hænder på isklumpen. 'Uh!' siger hun og trækker hurtigt hænderne til sig igen. 'Uh!' gentager jeg. 'Ja, isen er kold', tilføjer jeg og smiler til hende.

Jeg lægger alle isklumperne lidt spredt på jorden, så der er godt med plads til, at alle børnene kan være rundt omkring dem. De går hurtigt i gang med selv at eksperimenterer og undersøge isen. De mærker først forsigtigt på dem med hurtige finger-

strøg, men efter lidt tid er der flere, der forsøger at holde fast om klumperne, løfte dem op, smage på dem, og se nærmere på de dyr, der så småt begynder at komme til syne inde i dem. Jeg tager en ske og spørger: 'Gad vide, hvad vi kan med den her?' Jeg hakker forsigtigt skeen ned i isen, så mindre isklumper falder af. Flere af børnene ser efter og prøver selv at gøre det samme.

'Og hvad med kanderne? Hvad kan vi mon bruge dem til?', spørger jeg. Jeg fylder en af kanderne med det lune vand og giver det til en dreng, der sidder ved siden af mig. Han hælder det henover isen, som giver en sjov lyd fra sig, idet den begynder at sprække. Da kanden er tom, rækker han den hen til mig, så jeg kan fylde den med vand igen."

Han hælder det henover isen, som giver en sjov lyd fra sig, idet den begynder at sprække.

Der er simpelthen gang i alle læreplanstemaerne!

Først og fremmest har børnene det sjovt og synes, det er en rigtig god leg med is. Og samtidig kan vi voksne se og mærke, at det aktiverer mange udviklingsområder på én gang.

Sanserne er aktiverede – Det er en sanselig leg med fordybelse, stor koncentration, langsomhed og nærvær. Vi oplever isen smelte og blive til vand. Vi oplever og sanser kulde og is, hårdt og flydende. Og til sidst kunne vi befri alle dyrene!

Masser af krop og motorik – Børnene afprøver deres kropslige formåen, når de hælder med kanden, når de mærker kulden fra isen og lader kulden blive i deres hænder. De rækker ud og er nysgerrige på, hvad de mon kan opleve med isklumpen.

Mod og sanseindtryk styrkes – det sker gennem deres eksperimentering og deres leg med isklumper, der er blå, og isklumper der gemmer på noget. De fordyber sig over tid og styrker deres koncentration.

Fællesskab – De er sammen om noget, de sidder tæt på hinanden, alle er med, og de venter for eksempel på, at det bliver deres tur til at

holde en isklump. De er sammen om at gyse, når isen føles kold. De oplever, de er i et fællesskab med andre. Sammen er de nærværende.

Natur og science – Børnene arbejder med det forunderlige, med science. Hvad sker der mon, hvis vi hælder varmt vand over kold is? Kan is smelte? Kan det der er inde i isen komme ud? Vi underviser dem ikke. De oplever, og vi taler om det, de oplever.

Farver – Børnene oplever at sidde ude under træerne på en lille bakketop, der er grøn, mens himlen er blå. De grønne vandkander står klar til brug, de blå isklumper er klar og børnene venter i spænding. Æstetikken og roen er sat. De tydelige rammer er til at få øje på, og sammen kan de opleve en fordybelse.

Læringsmiljøer med ro, leg, sansning, eksperimenter – trives bedst ude

VI oplever, at der er større trivsel og fordybelse i børns leg *ude*, uanset om de er vokseninitierede eller om de udspiller sig i børneinitieret leg. Vi skaber nemlig et miljø, hvor vi ikke bliver forstyrret af store åbne pladser, for mange flimrende farver og for meget legetøj.

Derfor har vi i indretningen sat fokus på naturens materialer, og hvad de kan bruges til i legen, hvor børnenes fantasi kommer i spil. Vi har skabt en have, hvor børnene sanser og eksperimenterer, hvor de kan løbe op og ned af bakker, hvor de kan gribe ud efter kogler i snor fra træerne, hvor de kan bade i kastanjer, hvor de kan søge ly og læ i drivhuset og skuret med lammeskind og lys.

De kan også gå på opdagelse i sandkassen, hvor alverdens rodfrugter er nedgravet, eller de kan lege med østersskaller og grene i store bunke. Eller i deres leg gemme sig i hækken, lege vildt og finde kroppens formåen.

I hele vores indretning er der lagt vægt på, at børn kan opleve i ro. Vi følger samtidig deres spor ved at være nysgerrige på, hvad de fortæller og viser os. Legen "Befri dyrene" var således inspireret af børnenes leg med dyrene ude i haven. Pædagogen valgte så at bringe nyt ind i legen gennem eksperimentet med is og farve.

Science i vuggestuen med en både legende og lærende tilgang.

Sanser, motorik, fordybelse. Dyb undren.

Vi evaluerer og har faglige refleksioner – men mest baseret på *øjnene!*

En gang om ugen har vi skemalagt vores faglige refleksioner over en bestemt aktivitet. Det gør vi rigtig meget via *Visuel Pædagogisk Refleksion*. Fra forskningen ved vi nemlig, at visualisering af et emne understøtter vores forståelse, vores engagement og vores hukommelse. Og synet er jo på mange måder vores mest dominerende sans.

Vi tager udgangspunkt i små praksisfortællinger (som den i starten af artiklen!), hvor vi sammen evaluerer for at danne grundlag for vores næste pædagogiske praksis med børnene. Når vi evaluerer visuelt, stiller vi for eksempel fremtidsspørgsmålet:

Du er vågnet af en drøm, hvor du har oplevet de bedste forbedringer af pædagogikken i den praksisfortælling, der lige er blevet fortalt.

- *Hvad oplevede du i drømmen?*
- *Hvad så du?*
- *Hvad skete der?*

Vi ender via flere visualiseringer og faglige samtaler med at finde en ny handling, som vi gerne vil arbejde med. For eksempel: I refleksionsrummet sidder der 5 pædagogiske medarbejdere. Jeg spørger, hvilken fortælling det giver mest mening at tale om i dag. Vi deler kort vores tanker og et af vores Fyrtårne faciliterer processen, mens den anden skriver ind i skyerne. Når vi når til den faglige refleksion, tager vi de briller på, der understøtter børnenes læringsmiljø. Hvad sansede de? Hvad oplevede de? Hvad erfarde de?

Planlægningen af kommende praksis går nu ud på at beskrive vores nye handling ud fra vores drømme, med de forbedringer refleksionen har bragt med sig. Det tager i alt cirka 40 minutter, så er vi færdige og kan gå ud til børnene igen.

Refleksionsbladet ...

... er redskabet, vi bruger til at visualisere og fastholde faglige dialoger.

Vi bruger konkret målene fra de 6 læreplanstemaer, når vi reflekterer over, hvor godt vi understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Når vi både arbejder visuelt med pædagogisk refleksion og med målene for temaerne, skaber vi en sammenhæng mellem den pædagogiske læreplan og vores praksis. Ugen efter en refleksion over ændring af en bestemt pædagogisk aktivitet fortæller vi hinanden om, hvad der så skete og om vi så noget nyt hos børnene.

Med de nye læreplaner sætter vi også læringsmål for *pædagogerne*, hvor de skal dygtiggøre sig og arbejde på, at læringsmiljøet er berigende for børnene, og hvor de skal kunne se, hvad børnene har brug for – og sørge for, at børnene ikke spiller deres tid, mens de er sammen med os.

PS – læs evt. mere i: *Læreplanstræet, Visuel pædagogisk tilrettelæggelse, refleksion og evaluering: Peter Rod & Frederik Blichfeldt, 2018*

Ribisgaarden

Ribisvej 2

2820 Gentofte

Tlf. 39656105

Mail: ribisgaarden@gentofte.dk